Хорхе Луїс Борхес

Зала Статуй

Було колись в Андалуському королівстві місто, резиденція королів, яке називалося Лебтіт, або Цеута, або Хаен. У тому місті була величезна фортеця з двостулчатою брамою, але не для того,аби крізь неї входити чи виходити, а щоб бути зачиненою. Щоразу, коли один король помирав, а наступний посідав високий трон, він прибудовував до брами новий замок, доки їх не набралося аж двадцять чотири, кожний від іншого короля. На той час трапилося так, що один злий чоловік, не з королівського роду, здобув владу і замість додати ще один замок, зажадав, аби попередні двадцять чотири відчинити і побачити, що в них. Візир та еміри благали його не робити цього, навіть сховали залізну в'язку ключів, кажучи, що легше звести ще один замок, аніж зламати двадцять чотири. Але той повторював із подиву гідною затятістю: "Я хочу побачити, що там". Тоді йому запропонували стільки скарбів, скільки лише змогли зібрати золотом і сріблом у багатих християнських храмах. Та він не послухав і відчинив двері своєю правицею (яка вічно горітиме). Всередині були зображення арабів з металу й дерева верхи на їхніх дивовижних верблюдах та жеребцях, у бурнусах, що хвилясте спадали на плечі, з шаблями на пасках, із звичайними ланцюгами у правицях. Постаті були об'ємними і кидали тіні на підлогу, і навіть сліпець міг розрізнити їх на дотик, а передні ноги коней не торкалися землі, і коні не перекидалися, мовби закам'яніли. Неабияке враження справили на короля ці чудові скульптури, а Ще більше лад і лунка тиша, які там панували; коні усі дивилися в один бік, на захід, і не чулося звуку жодної сурми. Те було в першій залі.

У другій стояв стіл Сулеймана, сина Давидового,— благословення їм обом,— вирізьблений із суцільної брили смарагду, як відомо, зеленого на колір, і таємничі властивості якого описати годі. Справді ж бо — він вгамовує бурю, оберігає чистоту того, хто його носить, зараджує при розслабленні шлунку й проганяє злих духів, сприяє мисленню та

помічний при пологах. У третій лежали дві книжки: одна чорна, про властивості металів, талісмани та дні, та ще про готування отрут і протиотрут; друга біла, і годі було втямити її, хоч і писана зрозумілою мовою. У четвертій знайшли глобус, на якому були королівства, міста, замки й небезпеки, кожна зі своєю справжньою назвою і коротким описом.

У п'ятій знайшли кулясте дзеркало, витвір Сулеймана, сина Давидового,— благословення їм обом! — неймовірної ціни. Бо ж виготовлене з різних металів, і той, хто вдивлявся в нього, бачив своїх родичів і своїх дітей, від першого Адама і до тих, хто чутиме останню Сурму. Шоста мала повно еліксиру, що його навіть краплі досить, аби три тисячі унцій срібла перетворити на три тисячі унцій золота. Сьома здалася порожньою і була така довга, що найвправніший лучник не подолав би її пущеною стрілою. На дальній стіні був викарбуваний страшний напис. Король поглянув на нього і все зрозумів, бо він мовив: "Якщо чиясь рука відчинить браму цього замку, воїни з плоті й крові, схожі на воїнів з металу при вході, захоплять королівство".

Це сталося вісімдесят дев'ятого року за літочисленням хіджри. Раніше, ніж судилося йому дійти свого кінця, Тарік заволодів цією фортецею, скинув короля, продав його дружину та дітей в рабство і спустошив його землі. Ось так і зайняли араби андалуське королівство, де повно оливкових дерев та родючих лук, де не знають спраги. Що ж до скарбів, то кажуть, ніби Тарік, син Західа, віддав їх своєму повелителеві, каліфові, а той сховав їх у якійсь піраміді.